

## COCHIN LEGISLATIVE COUNCIL PROCEEDINGS

### OFFICIAL REPORT OF THE LEGISLATIVE SESSION, 1123

Monday, the 16th February 1948  
4th Kumbham 1123

The Council met in the Council Hall, Ernakulam at half-past Eleven of the clock with the Hon'ble President (Mr. L. M. Pylee, M. A., B. L.) in the Chair.

Messrs. M. I. Paul, M. O. Thomakutty, P. E. Warne, Jos K. Verghese, K. Natarajan Chettiar, the Constitutional Adviser to Government and Mrs. K. M. R. Menon and Dakhayani Velayudhan were absent.

#### 1. SWEARING IN OF A NEW MEMBER

Mr. C. J. Mathew, Chief Secretary to Government, was sworn in.

#### 2. CONDOLENCE MOTION ON THE DEMISE OF MAHATMA GANDHI

\*Rao Bahadur T. K. Nayar (Prime Minister): It is my melancholy duty to move the following motion standing in my name:

*"This Council places on record its profound sense of grief and horror at the assassination of MAHATMA GANDHI, the beloved of the nation, the architect of India's freedom and the greatest moral force of the world in recent times and desires to express its sorrow at the irreparable loss the nation has sustained"*.

We are meeting today under the dark shadow of one of the greatest tragedies of the world. On the 30th of January Mahatma Gandhi was shot dead and he who spent his life in forgiving all and in loving all ended his life as a martyr to the great cause for which he had been toiling. It is difficult for us to believe that Mahatma Gandhi is no more. He was so priceless a national asset and it is very doubtful whether the country will ever recover from the staggering shock of his demise or recoup the incalculable loss it has sustained. It appears to me that the vast void left by him will remain unfilled in our national life and that the dark shadow of our grief will only deepen and lengthen as years roll on. Heavy indeed is the cross that we have to bear and immeasurable is the agony that has been inflicted upon us by an unkindly fate.

But the loss is not ours alone. The whole world, as is clear from the innumerable messages of sympathy and condolence that have poured in, bemoans the passing away of a great soul, who, incarnate in flesh and blood, held aloft with heroic courage and unwavering steadfastness, through well over half a century of unceasing struggle and strain, the banner of justice, truth and non-violence, which alone makes for a fuller and a richer life for humanity at large. It is universally acknowledged today that the teachings of Mahatmaji have been the same as that of the hallowed saints and seers of old, who called out to their erring fellow-men to appreciate the true values of life, to go back to the ways of righteousness and rectitude and to follow the ideal of simple living and high thinking. Man-made distinctions based upon supposed differences of country and race, of creed and caste were as naught to Mahatmaji and he made no secret of his conviction that so long as the world refused to recognise the common brotherhood of man under the paternal care of an All-merciful Providence, there was no hope of abiding peace on earth, or of permanent prosperity for the nations inhabiting it. No one can deny that Mahatmaji lived in the light and spirit of his teachings and thus bore personal testimony to their worth and validity.

As far as we in India are concerned, we have lost in Mahatmaji not merely the greatest political leader of all times who enjoyed to the last moment of his life the unstinted love, confidence and trust of every section of our people, but also the most outstanding spiritual teacher and religious reformer that our Country has produced since the days of Budha. As a political leader, by his example and his teachings, he made men out of dust, brave men out of the chicken-hearted, patriots out of self-seekers, sturdy nationalists out of crude communalists and saintly men out of rebels and anarchists. In the hearts of millions of his fellow men, steeped in abject servility and crass superstition and devoid of even the slightest spark of self-respect

\*Speech not corrected by the Hon'ble Member.

CLC I-1

and self-assertiveness, he has kindled a flame that will not only illumine their individual paths in life, but will also enable them in the mass to blaze a way through whatever obstacles and obstructions may hamper the march of their country to freedom, progress, greatness and glory. All this, be it remembered, Mahatmaji accomplished not by the might of his arm but by the unerring use of the weapons of justice, truth, non-violence and fearlessness with abundant faith in God. This entailed not infrequently immense self-suffering and self-sacrifice in the interests of the great cause. It is certainly a consolation that Mahatmaji had the privilege of witnessing the fruition of one at least of his dreams—the attainment of political freedom by his country, and the complete elimination of foreign domination over it.

Not a whit the less important is the sum total of Mahatmaji's achievements in the sphere of social and religious reform. Thanks to his unflagging efforts, the ages-old sway of reaction and orthodoxy in the social sphere has almost completely been swept away and the great emancipation movement initiated by him on behalf of the poor, the lowly, the underprivileged and the exploited has almost attained its objective. No longer do we see men and women hooted off our roads or denied the opportunity of sharing equally with the rest, public amenities and conveniences. The gross inequality in customs and conventions which restricted the liberties of women on the ground of sex and sex alone has disappeared; the toiler in the field and the worker in the factory have been recognised as human beings having every right to lead a happy life. All these salutary changes in our social out-look and attitude are due to the work of Mahatmaji and a noble band of collaborators he gathered around him. As a result of all this, the very religion of the Hindus has undergone a great change, making it more of a living faith, an intimate matter of personal belief and a sovereign means of communion between oneself and one's Maker. This is no small transformation indeed. Is it any wonder that Mahatmaji is universally acclaimed as a spiritual savant who never touched a thing without purifying it?

This is hardly the occasion for a detailed reference to the principle and doctrines which Mahatmaji preached and propagated. Nevertheless, one small extract from his writings which seems worthy of particular stress in these days of widespread personal and communal bickerings may be quoted: "The golden rule of conduct is mutual toleration, seeing that we will never all think alike and we shall always see Truth in fragment and from different angles of vision. Conscience is not the same thing for all. Whilst therefore it is a good guide for individual conduct, imposition of that conduct upon all will be an insufferable interference with everybody's freedom of conscience. Even amongst the most conscientious persons there will be room enough for differences of opinion. The only possible rule of conduct in any civilised society is therefore mutual toleration". I wish these words of our beloved leader will soak down into the minds of one and all of us.

In this dark hour of the Nation's sorrow and anguish our hearts go out in sympathy to those who have today to carry on the Mahatma's work and complete his mission without his living guidance. On Pandit Nehru, the beloved disciple of Mahatmaji, and on Vallabhai Patel, his right hand man, who have now to fulfill the mission left unfinished, a very heavy burden has been laid and they deserve the solid support of all Indians without any distinction of caste or creed or colour. Therefore while we dedicate ourselves to consummate the work left for us by Mahatmaji, let us also convey to our revered and grief-stricken leaders our determination to do all that lies in our power to lighten their burden by conforming our thoughts, words and deeds to their plans and policies. This is the least that we can do at this crucial time in the history of our land.

Mahatma Gandhi has in more senses than one fulfilled his mission in life and passed beyond the Great Border. Not all our tears, not all our breast-beatings, not all our bewailings will bring him back. There is only one way therefore by which we can honour his name and memory and pay homage to his illustrious personality and genius and that is by making up our minds once for all to live up to the ideals he lived and died for. To bring his dreams into fulfilment, his hopes into fruition, his vision into realisation, this indeed is the work that is cut out for the mourning millions. Mahatmaji, in one of his letters recently published observed that the soul of the departed would rejoice only when those who mourned strove to achieve the purpose for which the departed lived and died. These words must serve as a motto for us, and let all of us, each in his own humble way, and in his own sphere of work, strive towards this end and hasten the day when we can all proudly claim to have completed the unfinished work of Mahatmaji.

May the soul of Mahatma Gandhi rest in peace!

\* മിസ്റ്റർ പി. ഗോവിന്ദമേനോൻ: സർ, ഇൻഡ്യാരാജ്യത്തിന്റെ കഴിഞ്ഞ ൩൦ കൊല്ലക്കാലത്തെ ചരിത്രം മഹാത്മജിയുടെ ചരിത്രമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വേർപാടിനു ശേഷം ഭൂമിയിൽ ആണ്ടുകിടക്കുന്ന നമ്മിൽ ഏറ്റവും ബുദ്ധിമാനം പ്രമാണിയുമായ ആൾക്കൂട്ടം വാക്കുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം നമ്മുടെ രാജ്യത്തിനും ലോകത്തിനും ചെയ്തിട്ടുള്ള ഗുണങ്ങളെപ്പറ്റി വിവരിക്കുവാനോ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർമ്മാണമൂലം നമുക്കു നേരിട്ടിട്ടുള്ള നഷ്ടത്തെ അളക്കുവാനോ സാധിക്കുകയില്ല. മനുഷ്യന്റെ നഗ്നമായ നേത്രങ്ങൾക്കു കണ്ടെത്തുവാൻ സാധിക്കാത്തവിധത്തിൽ അത്ര ഉയരമുള്ള ഒരു പർവ്വതത്തെ ചൊട്ടിച്ചു കൊണ്ടു് അദ്ദേഹം തിട്ടപ്പെടുത്തുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നതുപോലെയും, അതാധമായ സമുദ്രത്തിലെ വെള്ളം കൈക്കൊണ്ടുകൊണ്ടു് കോരി അളക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നതുപോലെയുമാണ് മഹാത്മജിയെപ്പോലെയുള്ള ഒരു മഹാപുരുഷന്റെ ഗുണഗണങ്ങളെ കീർത്തിക്കുവാൻ നമ്മെപ്പോലെയുള്ള നിസ്സാരന്മാർ ശ്രമിക്കുന്നത്. ഞാൻ അതുകൊണ്ട് ആ വിധത്തിലുള്ള യാതൊരു സംരംഭങ്ങൾക്കും ഇടയവസരത്തിൽ മുതിരുന്നില്ല. നാമല്ലാവരും, ഭൂമിയിന്റെ ഘനംകൊണ്ട് തലതാഴ്ത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന, ലജ്ജയുടെ ഭാരംകൊണ്ടു് തലതാഴ്ത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഇടയവസരത്തിൽ മഹാത്മജി നിവൃത്തിപ്പെട്ടിട്ടുള്ള അതുഭൂതകരമായ ചില സംഗതികളെക്കുറിച്ചു അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നതു മാത്രം നന്നായിരിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. ലോകത്തിലെ രാഷ്ട്രീയനേതാക്കന്മാരുമായി, സാമുദായികനേതാക്കന്മാരുമായി മഹാത്മജിയെ ഉപമിക്കുന്നതു തെറ്റായിരിക്കും. മനുഷ്യചരിത്രത്തിൽ അല്പം ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ മാത്രം, അനേകം നൂറ്റാണ്ടുകൾ കൂടുമ്പോൾ മാത്രം വന്നവരിൽ ഏറ്റവും മഹാപുരുഷന്മാരോടു മാത്രമേ നമ്മുടെ നേതാവിനെ താരതമ്യപ്പെടുത്താൻ നിവർത്തിയുള്ളൂ. അവരുടെ ഭരണരീതികളേയും ചരിത്രവുമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരിത്രം സാദൃശ്യം വഹിക്കുന്നുണ്ട്. യേശുക്രിസ്തുവാകട്ടെ, ബുദ്ധഭഗവാനാകട്ടെ, മുഹമ്മദുനബിയായാകട്ടെ അതുപോലെ മറ്റേതെങ്കിലും വിധത്തിൽ യോഗ്യന്മാരായ വലിയ നേതാക്കന്മാരാകട്ടെ, അവരോരോരുത്തരും അവരുടെ വിപ്ലവാത്മകമായ സന്ദേശങ്ങൾ അവരുടെ സഹോദരന്മാർക്കു നൽകുന്ന അവസരങ്ങളിൽ ആദ്യം അതിനെ അവജ്ഞയോടുകൂടിയാണു് സ്വീകരിച്ചിരുന്നതു്. മഹാത്മജി ൧൯൧൯-ൽ ഇന്ത്യയുടെ രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിൽ ആദ്യമായി പ്രവേശിച്ച സന്ദർഭത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ പൂജിക്കുന്നവരായിരുന്നു നമ്മുടെ നാട്ടിലെ മിക്ക ആളുകളും. ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ ഭരണത്തെ ഈ രാജ്യത്തുനിന്നു അക്രമരഹിതവും, അഹിംസാത്മകവുമായ പ്രവർത്തികൾകൊണ്ട് അവസാനിപ്പിക്കുമെന്നു പറഞ്ഞപ്പോഴും, വലിയവലിയ യന്ത്രങ്ങളുടെ ഈ യുഗത്തിൽ, സയൻസിന്റെ ഈ കാലത്തിൽ ശാശ്വതവും സനാതനവുമായ ജീവിതം പുരാതനാചാര്യന്മാർ നമുക്കു തന്നിട്ടുള്ളതു സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണെന്നു മഹാത്മജി പറഞ്ഞപ്പോഴും, ഹിന്ദുക്കളും മുസ്ലീമികളും മൈത്രിയിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടിയാൽ മാത്രമേ ഈ രാജ്യത്തു ഭദ്രമായ ഒരു അന്തരീക്ഷമുണ്ടാവുകയുള്ളൂ എന്നു അദ്ദേഹം ശാസിച്ചപ്പോഴും, സഹസ്രാബ്ദങ്ങളായി ദാരിദ്ര്യത്തിന്റേയും, കഷ്ടപ്പാടിന്റേയും, അടിയിൽകിടന്നു നമുക്കിരിക്കുന്ന നമ്മുടെനാട്ടിലെ അധഃകൃതരേയും, മറ്റു പാവങ്ങളേയും ഉദ്ധരിച്ചു് അവർക്കു് സമുദായത്തിൽ മറ്റുള്ളവരോടൊപ്പം സമുന്നതമായ ഒരു നില കൊടുത്താൽ മാത്രമേ ഹിന്ദുസമുദായത്തിന് ഒരു ഉറച്ചുനില്പുണ്ടാവുകയുള്ളൂ എന്നു അദ്ദേഹം പറഞ്ഞപ്പോഴും, ദരിദ്രർക്കു് സ്വീകർത്തവ്യമായ ഒരു ജീവിതം നയിക്കുന്നവർക്കു് മാത്രമേ ദരിദ്രരുടെ ഭൂരിപക്ഷത്തിന് ഈ രാജ്യത്തെ നയിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ എന്നു അദ്ദേഹം സിദ്ധാന്തിച്ചപ്പോഴുമെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തെ അവജ്ഞയോടും പൂർണ്ണസത്തോടുംകൂടി തിരസ്കരിച്ചവരാണു നമ്മുടെ നാട്ടുകാർ. ഏതാനും ചില ശിഷ്യന്മാർ മാത്രമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏതാനും ചില അനുവാസിതർ മാത്രമാണു് ആദ്യകാലത്തു് അദ്ദേഹത്തെ അനുസരിക്കുവാനുണ്ടായിരുന്നതു്. ൧൯൨൦-ാമാണ്ടു മുതൽ നാലോ, അഞ്ചോ ഗവണ്മെന്റു് ജനറൽമാരുടെ മദ്ദനമേറു പല തവണ ജയിൽവാസം വരിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ റവ്യുകൊല്ലക്കാലത്തെ ജീവിതത്തിനുശേഷം, പല വിധത്തിലുള്ള പ്രതികൂലശക്തികൾ ഉണ്ടായിട്ടും അതിനെല്ലാം എതിർത്തു് അചഞ്ചലമായ ഒരു ഭദ്രഭൂമിപോലെ നിന്നശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തിമക്രിയ നിവൃത്തിക്കു് സ്ഥലത്തു് ഒടുവിലത്തെ ഗവണ്മെന്റു് ജനറൽ ഭക്തിയോടുകൂടി നഗ്നശരീരസ്ഥനായി, ചന്ദ്രപടിഞ്ഞിരുന്ന കാഴ്ച നമുക്കു കാണുവാൻ സാധിച്ചു. അതുമതിരി

\*Speech not corrected by the Hon'ble Member.

ഇന്ത്യയിലെ രാജാക്കന്മാർ ഭ്രാന്തൻ എന്നും, വിദ്വാന്റെയും, കൊള്ളരുത്താത്ത മനുഷ്യൻ എന്നും, നാട്ടിൽ കലാപങ്ങളും കഴപ്പങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുവാനായി അവതരമെടുത്തിട്ടുള്ള ഒരുമുത്തിയെന്നും പറഞ്ഞു അദ്ദേഹത്തെ അക്ഷേപിച്ചു കഴിഞ്ഞു. റ. വ. കൊല്ലക്കാലത്തിനു ശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിപൂർണ്ണമായ ഐഹികാവശിഷ്ടത്തിന്റെ മുമ്പിൽ മഹാരാജാക്കന്മാർപോലും മുട്ടിക്കുത്തി നമസ്കരിക്കുന്ന കാഴ്ചയും നമുക്കു കാണുവാൻ സാധിച്ചു. അദ്ദേഹത്തെ പരിഹസിച്ചിരുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ, അദ്ദേഹത്തെ ശിക്ഷിക്കുവാൻ മുതിർന്ന ന്യായാധിപന്മാർ എന്നവേണ്ട അദ്ദേഹത്തെ എതിർക്കുവാൻ തുനിഞ്ഞ വർഗ്ഗങ്ങളെല്ലാം ഒരുപോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ യോഗ്യതയെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹത്വത്തെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലോകോത്തമമായ ഗുണങ്ങളെ, നേതൃത്വത്തെ കീർത്തിക്കുവാൻ തുനിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അങ്ങിനെ നോക്കുകയാണെന്നുണ്ടെങ്കിൽ റ. വ. കൊല്ലക്കാലത്തെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിനുശേഷം ലോകം മുഴുവൻ വർഗ്ഗഭേദമന്യേ, രാജ്യഭേദമന്യേ, സമുദായഭേദമന്യേ, വ്യക്തിഭേദമന്യേ ഈ പുതിയജീവിതത്തിന്റെ മുമ്പിൽ തല കുനിക്കുകയും, അതിനെ ആദരിക്കുകയും ആ ജോതിസ്സിന്റെ പ്രകാശം മാത്രമാണ് ആ മഹാൻ നല്ല സന്ദേശം മാത്രമാണ് നമ്മുടെ രാജ്യത്തിന്റേയും ലോകത്തിന്റേയും മുക്തിക്കുനീടാനായ കാര്യങ്ങൾ എന്നു സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ലോകത്തിലെവിടെയും ഇതിനുമുമ്പു നടന്നകാഴ്ചയാണ് ഇവിടെയും നാം കണ്ടിട്ടുള്ളത്. ലോകത്തിലെ മഹാനാദം വിപ്ലവാരംഭമായ അവതാരപുരുഷന്മാർ മഹത്തായ സന്ദേശങ്ങൾ ലോകത്തിനു നല്കുമ്പോൾ അവരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു ജനങ്ങൾ ആദ്യം അവരെ പൂജിക്കുകയും പിന്നീട് എതിർക്കുകയും, കുറച്ചുകാലം സമരം ചെയ്യുകയും, ഒടുവിൽ അവരെ അവതാരപുരുഷന്മാരായി ഉയർത്തുകയും ചെയ്യും ഇതാണ് നാം കാണാറുള്ളത്. ഇന്ന് അദ്ദേഹം വിജയിച്ചിരിക്കുന്നു എങ്കിലും, അദ്ദേഹം നമുക്കെല്ലാവർക്കും ഒരുപോലെ സമാധാനപുരുഷനായി തീർന്നിരിക്കുന്നു എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തികൾ ഇനിയും മുഴുവനായി ബാക്കി കിടക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നത്. അദ്ദേഹം അഴിച്ചുവിട്ട വിപ്ലവശക്തി അദ്ദേഹം രാജ്യത്തിനു നല്കിയ സന്ദേശങ്ങൾ, അദ്ദേഹം ആരെ സമുദ്ധരിയ്ക്കുവാൻ പ്രവർത്തിച്ചുവോ ആ പാവങ്ങളുടെ സ്ഥിതി ഇങ്ങിനെ ഏതെല്ലാം കാര്യങ്ങൾ സാധിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം ജീവിതം ഉഴിഞ്ഞുവെച്ചുവോ ആ കാര്യങ്ങളിൽ പലതും ഇനിയും സാധിക്കാതെ ബാക്കി കിടക്കുന്നുണ്ട്.

പ്രധാനമന്ത്രി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചുമാതിരി ഈ വിധത്തിലുള്ള പ്രവർത്തികളെ മുഴുമിപ്പിക്കുന്നതായിരിക്കണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ വേർപാടിൽ തപ്ത ഹൃദയമായിരിക്കുന്ന ഈ രാജ്യത്തിലെ അനേകക്കോടി ജനങ്ങളുടെ ഹൃദയവും പ്രധാനമായ കർത്തവ്യം. ഈ കർത്തവ്യം നിർവ്വഹിക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണത്തിനുശേഷമെങ്കിലും നമ്മുടെ നാട്ടുകാർ തുനിയുമെങ്കിൽ, അതിനിറങ്ങി പറപ്പെടുമെങ്കിൽ തീർച്ചയായും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുഗ്രഹിതമായ ജീവിതം രാജ്യത്തിനു ഫലപ്രദമായിത്തീരും. ഈ കാര്യത്തിൽ ഒരു ദുരൂഹപഥമെടുക്കാൻ നിങ്ങൾ എല്ലാവരും ഈയവസരത്തെ വിനിയോഗിക്കുമെന്നുള്ള വിശ്വാസത്തോടുകൂടി ഈ സഭയുടെ നേതാവായ പ്രധാനമന്ത്രി ഇവിടെ അവതരിപ്പിച്ച പ്രമേയത്തോടു ഞാൻ സർവ്വതന്നെ യോജിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

**Mr. Parambi Lonappen (Minister for Revenue):** Mr. President, Sir, the assassination of Mahatma Gandhiji has plunged the whole of India and all its people into an ocean of grief and sorrow. The loss to the nation is indescribable. It is futile to attempt a description. Historians, philosophers, poets, politicians, statesmen, administrators, religious thinkers and heads of religious institutions all over the world describe him and his qualities in manifest ways. They describe him as the greatest man that ever was born and lived since Jesus Christ. I do not therefore attempt to describe a treasure that is indescribable. Mahatmaji is the concentrated quintessence of India's noble culture and philosophy 'Ahimsa'. To him and to India Ahimsa was PARAMO DHARMOM. Mahatmaji was Ahimsa and Dharmom personified. He was born great. He lived in greatness. He died a martyr, in the cause of greatness. He practised Ahimsa. He preached Ahimsa. He died for the cause of Ahimsa. He died a martyr's violent death at the hands of a perverted assassin while he was going to pray and preach the doctrine of Ahimsa.

This deplorable tragedy of 30th January 1948 on the evening of Friday near Birla House in New Delhi has only one parallel in the history of the world. It is a repetition of the tragedy perpetrated on Mount Calvary about two thousand years ago. A holy and just man was shot while on his way to prayer for the purification and salvation of Indian people from degradation and destruction and died a noble death at the hands of a fanatic belonging to his religious

belief just as Jesus Christ was betrayed by his own disciple in the garden of Gethsemane while He was in the act of prayer for the sins of mankind. Historians of those times say that Christ Jesus was a perfect man without any blemish in him. His own disciples describe him as one who went about doing good to others. Every religion considers him as a model religious Teacher. The Moslems treat him as a prophet. We Christians believe him to be God incarnate—the saviour of mankind—the avatar to whom all who are burdened with sorrows are invited to go to find peace and happiness. The philosophy of the world before Christ was an eye for an eye and a tooth for a tooth. That philosophy of revenge and hatred was substituted by Him into one of love. He has taught us to love our enemies and to do good to those who persecute us. This Christian philosophy was forgotten by man. And the materialistic world has been in mad pursuit for the riches, power and glory of this world. It was when the world was on this abyss of degradation a Mahatma in the person of Gandhiji has appeared before the world with his teachings of non-violence and truth even in the field of politics for wresting not only Swaraj for us Indians from the hands of Imperialist Britain but also to save us from economic serfdom. This ascetic politician was a friend, philosopher and guide to all especially to the oppressed and the weak. We feel that we have become orphans and a flock of sheep without a shepherd. We feel we have become helpless in a whirlwind of turmoil and confusion. A fanatic has destroyed his mortal body by plunging a cruel bullet into a merciful and kind heart making him shed his blood for our complete redemption from the paths of violence and untruth. His mortal body has no doubt vanished from our views. But if we want to be true Indians and his followers, if we desire to keep the torch of our Indian philosophy and civilisation burning, we must, in thought, word and deed follow the teachings and example of Mahatma Gandhiji's spirit. The assassin has revolted against light, truth and the Father of the Nation—exactly like his counterpart Judas Iscariot behaved towards Christ Jesus—the saviour of mankind from oppression and sin. Mahatma Gandhiji has left his mortal body through the hands of a pervert. But his immortal spirit is with us shedding light and lustre. Personally I feel extremely happy I had a dharsan of this immortal saint while he was shaking by his cult of non-violence the foundations of materialistic imperialism fortified with forces of violence and domination. I feel happy that I had the good fortune to lay a wreath on his holy ashes on behalf of our beloved Maharaja and the people of Cochin when it was entering Cochin territory. I feel happy I had the privilege of escorting his mortal remains till it passed through our territory on Wednesday, 11th February 1948. I consider that day as the happiest in my life time. I had not the least hesitation to follow Mahatmaji's lead in 1921 when the call came from him to join the National Congress to fight under his leadership against imperialism rooted in violence and domination of a weak race. His movement for freedom has been founded on the five pillars of Hindu-Moslem-Sikh-Parsi-Christian unity. He died a martyr for the noble cause of unity and brotherly love amongst us Indians. Let us hope that we, citizens of larger India, will forget and forgive each other and rectify the past follies committed by us. Let us whole-heartedly submit ourselves to the teachings of Mahatma Gandhiji. He is not dead. He is alive. He has, I fully believe resumed himself into the body of our front leader and Rashtrapathi—a new Asoka—Pandit Jawaharlal Nehru. In him we have a safe pilot. Let us in our despondency look up to him for help and guidance. We in this solemn and sad occasion shall pledge our whole-hearted support, loyalty and homage to our New Leader Jawaharlal Nehru. Mr. Prime Minister and I, on behalf of the Xians of this State, wish to reiterate every sentiment you expressed about Bapuji in this condolence motion of the representatives of the people of Cochin.

May the soul of Bapuji rest in peace, A men!

മിസ്റ്റർ കെ. അയ്യപ്പൻ: സർ, ഈ പ്രമേയത്തെ ആദരപൂർവ്വം ഞാൻ പിന്താങ്ങുന്നു. സത്യത്തിനുവേണ്ടി ജീവിച്ച ഒരു മഹാപുരുഷന്റെ നിയുക്തിയിലുള്ള അനുശോചനം രേഖപ്പെടുത്തുന്ന അടസരത്തിൽ അവരവർക്ക് ഉണ്ടാകാത്ത അഭിപ്രായം പറയാൻ പാടില്ലായെന്നുള്ള ഒരു ദൃഢവൃതമെടുക്കേണ്ടതാണ്. അല്ലാതെ ചടങ്ങനുസരിച്ചു വല്ലതുമൊക്കെ പറഞ്ഞുപോയി കഴിഞ്ഞാൽ അത് ഒരു മഹാപുരുഷനോടു ചെയ്യുന്ന വലിയൊരുപരാധമായിരിക്കും. മഹാത്മജിയുടെ സന്ദേശം മനസ്സിലാക്കുവാൻ പ്രയാസമുള്ള ഒന്നാണ്. അതു മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുണ്ടോളം നാം അനുസരിച്ചാൽമതി. അതാണ് എന്നിരുന്നിട്ടും പഠയാനുള്ളതു്. കാളിദാസ മഹാകവി പരമേശ്വരനെപ്പറ്റി ഒരു ശ്ലോകം എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. പരമേശ്വരന്റെ രൂപത്തെ ആക്ഷേപിച്ചതിനെപ്പറ്റിയാണ് അദ്ദേഹം പറയുന്നതു്.

“അലോകസാമാന്യമചിന്ത്യവൈഭവം  
ഭവിഷ്ഠിമണാശരിതം മഹാത്മനാം”

[Mr. K. Ayyappan]

ജനസാമാന്യത്തിന്റെ ഇടയിൽ ഇല്ലാത്തതും വൈഭവത്തെ മറുജീവൻ മനസ്സിലാക്കുവാൻ ഇടയില്ലാത്തതുമായ മഹാത്മാക്കളുടെ ചരിതത്തെ ബുദ്ധിഹീനന്മാർ ആക്ഷേപിക്കുന്നു എന്നാണ് ജ്യോതിന്റെ അർത്ഥം. അതുകൊണ്ടു മഹാത്മജിയുടെ അലോകസാമാന്യവും അചിന്ത്യവൈഭവവുമായ ചരിതത്തിൽ പലതും നമുക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ പാടില്ലാത്തതുണ്ടാകും. അതിനെ ദൃഷ്ടി നാം കാളിദാസമഹാകവി പറഞ്ഞ ബുദ്ധിഹീനന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ പെടേണ്ട. നമുക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിച്ചിടത്തോളം കാര്യം നടപ്പാക്കണം. അതുകൊണ്ടു മഹാത്മാഗാന്ധി പറഞ്ഞതെല്ലാം അനുസരിയ്ക്കണമെന്നു പറഞ്ഞാൽ അതു ഒരു മഹാപുരുഷനോടു ചെയ്യുന്ന ഒരു അപരാധമായിരിക്കും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തോടു യോജിയ്ക്കാതിരുന്ന പലരും, പിന്നീടു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം ശരിയാണെന്നു ബോദ്ധ്യംവന്നപ്പോൾ അതിനോടുകൂടി യോജിച്ചു. മഹാത്മാഗാന്ധി സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി പൊരുതി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ സ്വാതന്ത്ര്യം സമാധാനത്തോടുകൂടിയ സ്വാതന്ത്ര്യമാണ്. സമാധാനമില്ലാത്ത സ്വാതന്ത്ര്യം എന്താനും ചിലരുടെ തന്നിഷ്ടവും സേച്ഛാധിപത്യവും ആയിരിക്കും. അതുകൊണ്ടു സമാധാനമില്ലാത്ത സ്വാതന്ത്ര്യം സ്വാതന്ത്ര്യമല്ല, സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടുകൂടാത്ത സമാധാനം സമാധാനമല്ല എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. ഒരു സ്വാതന്ത്ര്യം സ്ഥാപിക്കുന്നതു എത്ര മാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടിയും ആയാൽപോരും. സമാധാനപരമായ മാർഗ്ഗങ്ങളിൽകൂടി സ്വാതന്ത്ര്യം സ്ഥാപിച്ചാലേ യഥാർത്ഥസ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടാകുകയുള്ളൂ എന്നു കണ്ടിട്ടു ലക്ഷ്യവും മാർഗ്ഗവും ഒന്നായിരിയ്ക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം സിദ്ധാന്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരുപ്രത്യേകതയാണ്. മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ ഈ സന്ദേശം നടപ്പാക്കുന്ന അപ്പോലിസ്റ്റന്മാർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രക്തസാക്ഷിത്വം സൃഷ്ടിയ്ക്കാതിരിയ്ക്കയില്ല. മഹാത്മജിയെ ദൈവമാക്കുന്നതായാൽ, ബിംബമാക്കുന്നതായാൽ അദ്ദേഹം ലോകത്തിന്നു നഷ്ടമാകുന്നതാണ്. അദ്ദേഹത്തെ ദൈവമാക്കിയാൽ അദ്ദേഹത്തെ ആരാധിച്ചു പണവും നേടാനും അനുഭവിക്കുവാനായിട്ട് ആവശ്യങ്ങൾ സാധിക്കാനുമായിട്ടായിരിക്കും വ്യക്തികൾ ശ്രമിക്കുക. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്ദേശം അനുസരിക്കുവാൻ അവർ അത്ര നിഷ്പന്നിതരായില്ല. ക്രിസ്തുവിനേയും ബുദ്ധനേയും മറ്റും സംബന്ധിച്ചുള്ള സംഭവം അങ്ങിനെയാണ്.

മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ അഭിപ്രായങ്ങളോടൊക്കെയും എല്ലാവരും യോജിച്ചു എന്നുവരികയില്ല. എന്നാൽ ഏവർക്കും യോജിക്കാവുന്ന പല തത്വങ്ങളും അദ്ദേഹം ലോകത്തിന്റെ മുമ്പിൽ വെച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു നമുക്കു നോക്കേണ്ടതും നമ്മുടെ ശ്രമം. സമുദായങ്ങൾ തമ്മിലും രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിലും വ്യക്തികൾ തമ്മിലും സമാധാനം സ്ഥാപിക്കണമെന്നുള്ളതാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാനഉദ്ദേശം. സമാധാനം ഇല്ലെങ്കിൽ നമുക്കു രക്ഷയില്ല. ഇന്ത്യയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി ജീവിതത്തിൽ ഭൂരിഭാഗവും ജയിലിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടിയ മഹാത്മാക്കൾ ഇന്നു അവരുടെ ജീവനെ രക്ഷിയ്ക്കുവാൻ വേറൊരു ജയിലിൽ താമസിയ്ക്കേണ്ട സ്ഥിതിവന്നിരിക്കുന്നു. നെഹ്രുവിനെപ്പോലെയുള്ള മഹാത്മാഗാന്ധികളും, ആയുസ്സു മുഴുവൻ ഇന്ത്യയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി ജയിലിൽപോകേണ്ടിവന്നവരുമായ മഹാത്മാക്കൾ അവരുടെ ജീവനെ രക്ഷിക്കാൻ കാര്യം വേണ്ടിവന്നിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിന്റെ അർത്ഥം അക്രമവാസന വളർച്ചയിരിക്കുന്നു എന്നാണ്. ഈ അക്രമവാസന എന്താണിട്ടെങ്കിൽ നമുക്കു യാതൊരു രക്ഷയുമില്ല. മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ അവസാനത്തിന്നു കാരണമായ അക്രമവാസനയെ എതിർക്കുകയാണ് നമ്മുടെ ഏറ്റവും വലിയ കടമ. അക്രമവാസനയെ എല്ലാപ്രകാരത്തിലും നാം എതിർക്കണം. ഭൂലോകം മുഴുവൻ കൊണ്ടുവന്നു തരാമെന്നു പറഞ്ഞാലും ഒരിക്കലും അക്രമവാസനയെ അനുകൂലിക്കരുതു് എന്നുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തെ നാം സ്വീകരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതു നാം ഭാരതത്തോടും മാത്രമല്ല, നമ്മുടെ രാജ്യത്തോടും ലോകത്തോടും മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ പേരിൽ ഒരു വലിയ കടമ നിർവ്വഹിക്കുകയായിരിക്കും. ഈ മാർഗ്ഗം വിട്ടു മറ്റൊരതെങ്കിലും മാർഗ്ഗം നാം സ്വീകരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതു മഹാത്മാഗാന്ധി കാണിച്ചുതന്നിട്ടുള്ള മാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നു തെറ്റിപ്പോകുകയായിരിക്കും. ഇത്രയും പറഞ്ഞു ഞാൻ ഈ പ്രമേയത്തെ വളരെ ഭക്തിയോടും ആദരവോടും കൂടി പിൻതാങ്ങിക്കൊള്ളുന്നു.

മിസ്റ്റർ പി. കുമാരനെഴുത്തശ്ശൻ: സർ, പ്രധാനമന്ത്രി സഭയിൽ അവതരിപ്പിച്ച പ്രമേയത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തോടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുദീർഘമായ പ്രസംഗത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ച ഔശയങ്ങളോടും ഞാൻ പൂർണ്ണമായി യോജിക്കുന്നു. അക്രമരാഹിത്യത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയും

സത്യത്തിന്റെ ജീവൻനിർഭരവും, സർവ്വസമുദായമെതിരെയും മാത്രമല്ല സർവ്വലോകസൗഹൃദസൗഹൃദജീവിതത്തിനുവേണ്ടി പ്രയത്നിക്കുന്നതിന്നു തന്റെ ജീവിതം സർവ്വദാ ഉപയോഗിച്ച ഒരു വന്ദ്യ കർമ്മയോഗിയുമായ മഹാത്മജിയുടെ ഇഹലോകത്തിൽനിന്നുള്ള വേർപാട് ദൈവമോഴിച്ചു മററാതെ ആലോചിക്കുകയുണ്ടാകട്ടെ ചെയ്തിട്ടില്ലാത്ത വിധത്തിലാണ് ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്. ബാപുജി ഒരു രക്തസാക്ഷിയായിട്ടാണ് ഇഹലോകം വിട്ടത്. എന്നാൽ ഇത് ഇദം പ്രഥമമായ ഒരു സംഗതിയല്ല. മഹാത്മജിയെപ്പോലെ ജീവിതം നയിച്ചിട്ടുള്ള മഹാപുരുഷന്മാരിൽ മിക്കവരുടെയും അവസാനം ഇതുപോലെയാണ് ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്.

മഹാത്മജി നമ്മെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞുവെന്നാണ് ഒരുവിവക്ഷ കാണുന്നത്. എന്നാൽ വെറും ഒരു വേടന്റെ അമ്പുകൊണ്ടു സ്വർഗ്ഗാരോഹണം അടഞ്ഞ കൃഷ്ണഭഗവാന്റെ അധരങ്ങളിൽ നിന്ന് പുറപ്പെട്ട ഗീതാമൃതം ആസ്വദിക്കുവാൻ ഭാഗ്യമുണ്ടായ ഒരു നാട്ടുകാർ മഹാത്മജി മരിച്ചു എന്നു സമ്മതിക്കുന്നില്ല. ഒരിക്കലും സമ്മതിക്കുകയുമില്ല. ഗീതയിൽ പറയുന്നപോലെ മഹാത്മജി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഹലോകവാസത്തിന്ന് ഉപയുക്തമാക്കിയിരുന്ന ആ കൂടു വിട്ടു മാറി എന്നല്ലാതെ മഹാത്മജി ഇന്നും യഥാർത്ഥത്തിൽ നമ്മുടെ ഇടയിൽ നിന്നു വിട്ടുപിരിഞ്ഞിട്ടില്ല. എഴുപത്തൊട്ടെട്ടു, എഴുപത്തൊമ്പതൊ കൊല്ലങ്ങളായിട്ടുള്ള അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നത്. എന്നാൽ കഴിഞ്ഞ ജനുവരി ൨൦-ാംനാൾ, ആ സങ്കടകരമായ സംഭവം നടന്ന നിമിഷം മുതലാണ് വാസ്തവത്തിൽ ബാപുജിയുടെ ജീവിതം തുടങ്ങുന്നത്. ഈ ഭരണസംഭവശേഷം ഇതുവരെ നമ്മൾ കണ്ടതും, ഇനി നമ്മൾക്കു കാണാൻ ഇടവരുന്നതുമായ സംഗതികൾ നോക്കിയാൽ ആ സംഭവത്തോടുകൂടിയാണ് മഹാത്മജിയുടെ ജീവിതം തുടങ്ങിയിട്ടുള്ളത് എന്നുവേണം പറയാൻ. ഈ അവസരത്തിൽ പ്രധാനമന്ത്രി പറഞ്ഞപോലെ, മഹാത്മജി എന്തെല്ലാം സംഗതികൾക്കായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തെ നയിച്ചുവെന്ന്, ആ സംഗതികൾ നമുക്കു കുന്നവിധം നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ പരിശ്രമിക്കേണ്ടതാണ് നമ്മുടെ കർത്തവ്യം.

ഞാൻ ഈ പ്രമേയം ഇന്നു രാവിലെ വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയുണ്ടായി. സാധാരണ അനുശോചനപ്രമേയങ്ങളിൽ ഉപയോഗിക്കുന്ന വാക്കുകൾ അതിലില്ലെന്നു കണ്ടപ്പോൾ ഞാൻ സന്തോഷിച്ചു. ഇവിടെ സാധാരണ അനുശോചനപ്രമേയങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കുമ്പോൾ എഴുതാറുള്ള വാക്കുകൾ ഇതിൽ എഴുതിയിട്ടില്ല. എന്നാൽ പ്രസംഗത്തിൽ അദ്ദേഹം അതു കൊണ്ടുവരികയുണ്ടായിതാനും. അതു ഇതിൽ ഉൾക്കൊള്ളിക്കാത്തതു് നന്നായി എന്ന് സത്യമായി വിശ്വസിക്കുന്ന ഒരാളാണ് ഞാൻ. മഹാത്മജിയുടെ ആത്മശാന്തിക്കായി നാം പ്രാർത്ഥിക്കുകയെന്നു പറഞ്ഞാൽ അതു വളരെ സാഹസ്യമേറിയ ഒരു സംഗതിയാണ്. മഹാത്മജിയെ പോലെയുള്ള ഒരു മഹാപുരുഷന്റെ ആത്മശാന്തിക്കായി പ്രാർത്ഥിക്കുക എന്നുള്ളതു് ആവശ്യമില്ലാത്തതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മശാന്തിക്കായി വേണ്ടതെല്ലാം അദ്ദേഹം തന്നെ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മശാന്തിക്കായി നമ്മൾ പ്രാർത്ഥിക്കേണ്ടതില്ല. അതുകൊണ്ടു അതു പ്രമേയത്തിൽ കൊള്ളിക്കാത്തതു നന്നായി. എന്നാൽ നമുക്കു പ്രധാനമായി ചെയ്യേണ്ട ഒരു കർത്തവ്യമുണ്ട്. നമ്മുടെ മാത്രമല്ല, ലോകത്തിന്റെ തന്നെ നേതാവായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മാരകമായിട്ടു ലോകത്തിൽ എല്ലാദിക്കിലും പലതും ചെയ്യുമെന്നു വിശ്വസിക്കാം. പലദിക്കിലും പലതും ചെയ്യാൻ തുടങ്ങിയതായും അറിയുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ കൊച്ചിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, അനുശോചനപ്രമേയം അവതരിപ്പിച്ച പ്രധാനമന്ത്രിതന്നെ അങ്ങിനെയുള്ള സ്മാരകത്തിനു വേണ്ട ധനശേഖരം ചെയ്യാനുള്ള പ്രവർത്തികൾ ഇതുവരെ ഒന്നും ചെയ്തു തുടങ്ങിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഇന്നുതന്നെ അദ്ദേഹം അതിന്നൊരു വെടണം. ഇവിടത്തെ ഗവണ്മെന്റ് അതിന്ന് ഒരു വെടണമെന്നു ഞാൻ ആവശ്യപ്പെടുന്നു. മഹാത്മജിയോടു സേനാധിപന്മാർക്കു പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതിനായി; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാർഗ്വ നിലനിൽക്കുന്നതിനായിട്ടുള്ള സംരംഭങ്ങൾക്കു് വേണ്ടി പലതും പണച്ചിരിവു തുടങ്ങുന്നതിന്നു മുമ്പായിത്തന്നെ അതിനേക്കാൾ നല്ലതായി ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നതു കൊച്ചിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളമുള്ള സംരംഭങ്ങൾക്കു് കൊച്ചിഗവണ്മെന്റിൽനിന്നു തന്നെ, മഹാത്മജിയുടെ ഭൗതികാവശിഷ്ടങ്ങൾ പ്രധാനമന്ത്രിതന്നെ ശീർഷ്കിൽ വഹിച്ചുകൊണ്ടു് ഒരു മണിപ്പൂർ നേരം നടത്തിയ അനുശോചനലോഷയാത്രാനന്തരം മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു സന്യാസാനുമതിയോടെ ചെയ്തു ഭക്തി പ്രകടിപ്പിച്ച ആ ഗവണ്മെന്റിൽനിന്നുതന്നെ മുൻകയ്യെടുത്തു പ്രവർത്തിക്കണമെന്നുള്ളതാണ്. മറ്റുള്ളവർ ചെയ്യുന്നതായാൽ അതു വേണ്ടമതിരിയാകാനിടയില്ല. അതിന്നു വേണ്ടി പിരിക്കുന്ന സംഖ്യകൾ ചിന്നി ചിതറിപ്പോകാതിരിക്കാൻ വേണ്ടി ഗവണ്മെന്റ് ഇന്നുതന്നെ അതു ഏറ്റെടുക്കണമെന്നു പ്ര

മേധാവതാരകനായ പ്രധാനമന്ത്രിയോട് ഞാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊള്ളുന്നു. മഹാത്മജിയോടു നമുക്കു കാണിക്കാവുന്ന സേനാഭരണങ്ങൾക്കു് ആ ഒരു വഴി മാത്രമേയുള്ളൂ. എന്നാൽ വാസ്തവം പറയുകയാണെങ്കിൽ സ്റ്റാർകം കൊണ്ടായില്ല, പ്രസംഗം കൊണ്ടായില്ല, ഫോട്ടോ നാം ചുമരിന്മേൽ പതിച്ചുവെച്ചുകൊണ്ടായില്ല, നമ്മൾ എഴുന്നേറ്റു ഉടനെ, അല്ലനേരം, സ്വാധീകരണമെങ്കിൽ ഒരു മണിക്കൂർനേരം കണ്ണടച്ച് മഹാത്മജിയെ സ്മരിക്കുകയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തിൽ പ്രധാനമായി നമുക്കു് കാണാൻ കഴിഞ്ഞ സംഗതികൾ നമ്മുടെ കഴിവിനൊത്തവണ്ണം നടപ്പിൽ വരുത്താൻ പരിശ്രമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതായിരിക്കും നമുക്കു ചെയ്യുവാൻ സാധിക്കാവുന്ന ഏറ്റവും വലിയ കടമ നിവൃഹണം. ആ കടമ നമ്മൾ നിറവേറ്റണം. ഇത്രയും പറഞ്ഞു കൊണ്ടു് ഞാൻ ഈ പ്രമേയത്തോടു യോജിച്ചു കൊള്ളുന്നു.

\* **Mr. S. P. Luiz (Nominated):** Sir, with deep sense of sorrow I too associate myself with this very sad resolution. We have heard over the radios, and papers of the great tributes paid to our beloved leader. I do not think that anybody in India, much less in the world, could forget the saintly preachings of the great Mahamaji I am in sympathy with the tragic departure of this great leader. I have only to remind them of one factor, namely, of the philosophy, the saintly teachings of peace that he has put forward to us. I heartily support the suggestion made by the Hon'ble Member Mr. P. Kumaran Ezhuthassan, namely to have something befitting in his memory and that Government should give the lead in the matter, not only by putting up a monument but also by starting an institution where his philosophy can be safely delivered to the people of Cochin. Sir, in humbly supporting this resolution, I pray that the soul of the departed Mahatmaji may rest in peace.

\* **മിസ്റ്റർ സി. എൻ. ഇട്ടിരവിനയ്യതിരി:** പ്രസിഡണ്ടു്, സർ, ഈ സന്ദർഭത്തിൽ, മഹാത്മജിക്കു് ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടവിധത്തിലുള്ള ഭാഷ സംസാരിക്കുവാൻ എനിക്കറിവില്ല എന്നുള്ള വ്യസനത്തോടുകൂടി ഞാൻ എന്റെ സ്വന്തം ഭാഷയിൽ രണ്ടുവാക്കു സംസാരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്നു് ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ട ഭാഷ ഹിന്ദിയിലാണു്. അതു എനിക്കറിവില്ലാത്തതുകൊണ്ടു് മലയാളത്തിൽ സംസാരിക്കാം. ഇവിടെ പല മാനുവൽക്കാരം അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി പ്രസംഗിച്ചു എങ്കിലും ഏതു ചിലപറമ്പും കൊല്ലത്തെ ജീവിതത്തെപ്പറ്റി മുഴുവൻ പറയണമെങ്കിൽ എഴുപത്തിയെട്ടിൽ ചിലപറമ്പും കൊല്ലം പറഞ്ഞാലും തീർത്തോ എന്ന് അറിയുന്നില്ല. ഇംഗ്ലീഷിൽ പറഞ്ഞതു മുഴുവൻ എനിക്കു മനസ്സിലായില്ലെങ്കിലും, ഇങ്ങിനെയുള്ള പ്രമേയം അവതരിപ്പിക്കുമ്പോൾ അതിനകക്കിടയിൽ സൂചിപ്പിച്ചവയായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്യണമെന്നുദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. എന്റെ മനസ്സിൽ ഇങ്ങിനെ ഒരു സംഭവം നടന്നു എന്ന് കേട്ടതു മുതൽക്കു് ഇങ്ങിനെ ഉള്ള ഒരു സന്ദർഭം കിട്ടുന്നതുവരെ കൃതാർത്ഥതയോടെ കേൾക്കുകയായില്ല. ഒരു സംഭവം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വസ്ഥരോഹണദിവസം എനിക്കുണ്ടായി. മകൾ പതിനാറാതിരുന്ന ഒരു പെട്ടെന്നു നാല്പത്തിയെട്ടാകുമ്പോൾ അതിനോടുകൂടെ പോയി. അന്ന് ഉണ്ടാകുന്നതു പുറംപറമ്പായ കേൾക്കുകയുണ്ടായി. അന്നത്തെ വായനയുടെ വിഷയം എന്താണെന്നുവെച്ചാൽ, ബ്രഹ്മാവും പരമേശ്വരനുംകൂടി ദ്വൈതത്തിൽ പരസ്പരം പറയുകയാണു്, കൃഷ്ണാവതാരത്തിന്റെ ആവശ്യംകഴിഞ്ഞു, ഇനി വേണമെങ്കിൽ സ്വസ്ഥരോഹണംകഴിക്കാം എന്ന ആ ഭാഗമാണു്. അതാണു് എനിക്കു വായിച്ചുകേൾക്കാൻ കഴിഞ്ഞതു്. അതുകഴിഞ്ഞു് തൃശ്ശിവപേരൂർ എത്തിയപ്പോൾ കട്ടികൾ ഓടിവന്നു പറഞ്ഞു, 'ഗാന്ധിജിയെ വെടിവെച്ചുകൊന്നു' എന്ന്. എനിയ്ക്കു വിശ്വാസമായില്ല. രാത്രി വൃദ്ധനായ ഒരു പണ്ഡിതനെ ഹാഫിന്റെ Broad castnig ഉണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു. അതു കേൾക്കുന്നതുവരെ എനിക്കു വിശ്വസിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അങ്ങിനെ പുറംപറമ്പായിച്ചുകേട്ടതു പിന്നീടും അന്ന് എനിയ്ക്കു അനുഭവംവന്നു. അദ്ദേഹത്തെ കൊണ്ടുപോകേണ്ട സമയമായില്ല. അതു് ഒരു യാദൃച്ഛിക സംഭവമാണു്. അദ്ദേഹം ഒരു അവതാരപുരുഷനാണോ അല്ലയോ എന്ന എന്റെ സംശയം തീർന്നു. പിന്നെ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഇഷ്ടവൈദ്യർ പറഞ്ഞു, അദ്ദേഹത്തെ ഇശ്വരനാക്കരുതു് എന്ന്. നമ്മളൊക്കെ ഇശ്വരന്മാരാണ്. നമ്മളിൽ ഉള്ള ഇശ്വരന്റെ അംശം വളരെ കുറവാണ് എന്നേയുള്ളൂ. നമ്മെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, മഹാത്മജിയിൽ അസംഖ്യം പ്രകാശം ഏതെന്നു് ഇശ്വരന്മാരും ഉണ്ടെന്നേയുള്ളൂ. അങ്ങിനെയുള്ളവർ സ്വസ്ഥരായിരിക്കണം. എല്ലാവരും ഇശ്വരനിൽ തന്നെയാണ് ലയിക്കുന്നതു്. അതു് ദ്വിധത്തിലാ

\* Speech not corrected by the Hon'ble Member

ൺ: സാലോക്യം, സാമീപ്യം, സാരൂപ്യം, സായുജ്യം ഇങ്ങിനെയാണ്. അതിൽ ഒട്ടുവി  
ലത്തേതായാൽ പിന്നെ ഇങ്ങോട്ടു പോരലില്ല. വാസ്തവം പറഞ്ഞാൽ അദ്ദേഹം നമ്മെ വി  
ട്ടുപിരിഞ്ഞിട്ടില്ല. നമ്മുടെ ഈ സിനിമാകണ്ണുകളിൽ കൂടി നോക്കിയാൽ അദ്ദേഹത്തെ  
കണ്ടുകയില്ല. അദ്ദേഹത്തെ ഇപ്പോൾ മടക്കിവിളിച്ചത് അദ്ദേഹത്തിനുവേണ്ടിയല്ല. ന  
മുക്ക് അത്രയും ചീത്ത ഒരു ഫട്ടമാണ്. സ്വാതന്ത്ര്യം കിട്ടി എന്നഭിമാനിച്ചു. ഇവിടെ ഉ  
ണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആപത്തുകൾ അത്ര ഭയങ്കരങ്ങളാണ്. ഈ ഘട്ടത്തിൽ നാം ചെ  
യേണ്ടത് അദ്ദേഹം നമ്മെ പഠിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള പ്രധാനപ്പെട്ട സംഗതികൾ നടപ്പിൽവരുത്തുക  
യാണ്. അതായത്, സഹനശക്തി. അതാണ് അദ്ദേഹം നമ്മെ പഠിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള പ്രധാ  
നതത്വം. തന്നത്താൻ സഹിക്കുക. മറ്റൊരാളെ അങ്ങോട്ടു ചെന്നു മെക്കട്ടുകയാതിരി  
ക്കുക. പിന്നെ ഒന്ന് അഹിംസാതത്വം പാലിക്കുക. ഈ രണ്ടുകൂട്ടവും ആയിരുന്നു അദ്ദേ  
ഹത്തിന്റെ പ്രധാനരത്നങ്ങൾ. ഈ തത്വങ്ങളെ നിലനിർത്തുവാൻവേണ്ടി പരിശ്രമിച്ചാ  
ൽ കൊള്ളാമെന്നു എനിക്കുണ്ട്. പിന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തത്വങ്ങൾ അറിയാൻ കഴി  
ഞ്ഞിടത്തോളം നടപ്പിൽവരുത്തണമെന്നു ഒരു മെമ്പർ പറയുകയുണ്ടായി. അതുപോര,  
അറിയാൻകൂടി പരിശ്രമിക്കണം. ഈ ആൾക്കൾ മനസ്സിലാക്കി അതനുസരിച്ചു നമ്മൾ  
പ്രവർത്തിക്കണമെന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ഞാൻ ഈ പ്രമേയത്തെ അനുകൂലിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

**Mrs. T. Francis (Womens-Ernakulam):** In the name of the Women of Cochin it is my  
melancholy duty to associate with this sad resolution and also with all the tributes paid by  
the Prime Minister of Cochin on the sad unexpected demise of Mahatma Gandhi.

Barring the assassin and his confederates there is hardly anyone who has not been sunk in  
the deepest gloom and sorrow ever since we heard the tragic news of the passing away of  
Mahatma Gandhi.

India, nay, the whole globe witnessed and heard during the last two weeks scenes of  
lamentations, devotional homages, condolences and high tributes being paid on the loss of this  
unique personage. The mourners were from all paths of life, irrespective of caste, religion,  
creed or sex. They included world's spiritual heads, kings, princes, rich and the poor,  
touchables and the untouchables, majorities, minorities warriors, non-warriors, men and women  
who steer and wield the destiny of countries and nations. The feeling that the foundations of  
life had given way coupled with a sense of having suffered a great personal loss has overtaken  
us. The sons and daughters mourn because we have lost one who loved us and whom we  
loved in turn. Our grief is not because a great patriot or the architect is lost. Gandhiji loved  
us not just as his countrymen but as humanity, nay, as so many individual human beings.  
His love for the human race was not limited, by considerations of nationality, religion, caste,  
creed or sex. Herein lay the eternal quality of his greatness. (Herein is his uniqueness.  
For other patriots have not been able to reconcile love of one's own country with love of  
humanity as a whole.)

The liberation of a country or its material progress was considered possible of achievement  
only by hatred and violence against the Ruler or at the expense of the neighbour, but to  
Gandhiji the love for his country and the love for humanity were part of one great harmony.

Many of us could remember when Gandhiji shed tears when he saw the picture of bombs  
being dropped on London, when he pitied the Germans and Japanese as misguided people  
instead of condemning them as fit for total extermination. Lastly, he pleaded justice towards  
Muslims and fasted. This act of his was not understood in the proper spirit Bapuji wanted  
us to understand. It is very difficult to say whether Gandhiji would have enjoyed living if he  
had not been called away so suddenly.

The political freedom which he sought for his country was no doubt achieved during  
his lifetime. But, the freedom that was obtained, gave him no cheer, for it was not granted  
to his heart's desire. He desired a united India and he desired peace and non-violence, but the  
freedom that he saw was a divided India and consequent violence, hatred and other atrocities.  
The seedlings of love which he planted all over the country ran the risk of being overwhelmed  
by poisonous weeds. And in the temple of faith he built round him there were many in the  
congregation who were acting just contrary to his principles indulging in hatred, violence  
and greed.

It is not for us to assess the work of Bapuji. Ponder over the tributes that are flown from  
every part of the globe. Those tributes make a poignant appeal to us, for we have come very

\* Speech not corrected by the Hon'ble Member.

near forgetting his great Message. Bapuji lives in eternity as a disappointed man but not as one vanquished. No great soul ever abandons courage and hope. Let us not be content with paying lip homage. Let us try to materialise Gandiji's message at least after his earthly end. Religious intolerance, political bigotry, and narrow communalism must give place to a new life where love for the fellow being and faith in a just destiny are only the abiding influences. With this few words I pray that his message will be carried to the very letter.

മിസ്റ്റർ പി. എ. മഹമ്മദ് അഷറഫ്: മിസ്റ്റർ പ്രസിഡണ്ട്, സർ, കഴിഞ്ഞ കന്നി മാസത്തിലെ ഈ നിയമസഭാസമ്മേളനത്തിൽ, നമ്മൾ, രാഷ്ട്രപിതാവിന്റെ ഒരു മരായ ഇവിടെ അനാമമാദനം ചെയ്ത അവസരത്തിൽ ഇത്ര പെട്ടെന്നു നമ്മിൽനിന്നു അദ്ദേഹം വേർപെട്ടു പോകുമെന്ന് നമ്മളാരും യഥാർത്ഥത്തിൽ വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല. ഒരു മനുഷ്യന്റെ ആയുസ്സ് ദൈവത്തിന്റെ കയ്യിലാണെങ്കിലും, ഒരു മനുഷ്യൻ എത്രകാലം ജീവിക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ, അത്രയും കാലം, അതായത് മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ സ്വന്തം വാക്കുകളെക്കൊണ്ടു പറയുകയാണെങ്കിൽ, ൧൪൦ കൊല്ലംകാലം തന്നെ ജീവിക്കാൻ ആഗ്രഹിച്ച ആ മഹാത്മാവ്, ഏതൊരു ജനസഞ്ചയത്തിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദർശങ്ങളെ ഈ ലോകത്തിലേക്ക് പ്രദാനം ചെയ്തവോ, ഏതൊരു രാഷ്ട്രത്തെ ഉദ്ധരിക്കുവാൻ വേണ്ടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദർശങ്ങളെ ഈ ലോകത്തിലേക്ക് തന്നുവോ, ആ രാഷ്ട്രത്തിലെ ഒരംഗം തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവനെ ഈ ലോകത്തിൽനിന്ന് മറ്റൊരു ലോകത്തിലേക്ക് കൊണ്ടുപോകുവാൻ ഇടയാക്കിയ ആ മഹാപരാധത്തെ ഓർത്തു നമ്മളേവരും വ്യസനിക്കുമ്പോൾ ആ മഹാത്മാവിന്റെ വേർപാടിൽ ലോകം മുഴുവനും അനുശോചനം രേഖപ്പെടുത്തുമ്പോൾ, ആ മഹാത്മാവ് നമ്മെ വേർപെടുത്തുകൊണ്ടുള്ള നഷ്ടം, ലോകത്തിന്നൊട്ടാകെയുള്ള നഷ്ടത്തേക്കാൾ ഏറ്റവും വലുതായി സംഭവിച്ചിട്ടുള്ളത് സ്വതന്ത്ര ഇന്ത്യയിലെ മുസ്ലീമിങ്ങർക്കുമാണെന്നു നമുക്കെല്ലാവർക്കും അറിയാവുന്ന ഒരു വാസ്തവം മാത്രമാണ്. സർ, മഹാത്മാജി ബലി അർപ്പിക്കപ്പെട്ടത്, ഇന്ത്യയിൽ മുസ്ലീമിങ്ങും ജീവിക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചതുകൊണ്ടു മാത്രമാണ്. അതുകൊണ്ടാണു ഞാൻ പറഞ്ഞതു യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള നഷ്ടം സ്വതന്ത്ര ഇന്ത്യയിലെ മുസ്ലീമിങ്ങർക്കുമാണെന്നു്. വികാരംകൊണ്ടു ഏറെയും തുടിക്കുമ്പോൾ വാക്കുകൾ പുറത്തേക്കു വരുക വളരെ വിമർശിച്ചിട്ടായിരിക്കും.

ഈ സഭയിൽ ഈ പ്രമേയം അവതരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു പ്രധാനമന്ത്രി അവർകളും, അതിനെ പിൻതാങ്ങി ഈ സഭയിലെ മറ്റംഗങ്ങളും സംസാരിച്ചതിനോടു് ഞാൻ പരിപൂർണ്ണമായി യോജിക്കുന്നു. മഹാത്മാജിയുടെ ഭൗതികവശം നമ്മിൽനിന്നു മറഞ്ഞുപോയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അദ്ദേഹം എന്താദർശത്തിനു് വേണ്ടി ബലി അർപ്പിക്കപ്പെട്ടുവോ, ആ ആദർശങ്ങൾ ഇന്നും നമ്മളുടെ മുമ്പിലുണ്ട്. ആ ആദർശങ്ങൾ നമ്മളെ നയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കട്ടെ. ഇത്രയും പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മാവിനു് നിത്യശാന്തി നല്കട്ടെ എന്ന് പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു് ഞാൻ ഈ അനുശോചനപ്രമേയത്തെ പിൻതാങ്ങുന്നു.

മിസ്റ്റർ കെ. കെ. കണ്ണൻ: "ഏറ്റവും നല്ലവനായിരിക്കുക എന്നുള്ളതു് ആപൽക്കരമാണു്" എന്ന് മഹാത്മാജിയുടെ മൗനത്തെക്കുറിച്ചു കേട്ട ഉടനെ ബർനാഡ്ഷാ പറയുകയുണ്ടായി. വാസ്തവത്തിൽ അതു് അക്ഷരംപ്രതി ശരിയാണെന്നാണു് ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നതു്. എത്ര ഇണവാനായിട്ടുള്ള ഒരാൾക്കും ആപത്തിനെ ഭയപ്പെടാതെ ജീവിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ലെന്നുള്ളതു് മഹാത്മാജിയുടെ മരണം ഉത്തമദൃഷ്ടാന്തമാണെന്നുള്ളതിനു യാതൊരു സംശയവുമില്ല. മഹാത്മാജി ലോകസമാധാനത്തിന്നും ക്ഷേമത്തിന്നുംവേണ്ടി ജീവിച്ചു. അതിനുവേണ്ടിതന്നെ അദ്ദേഹം ജീവൻ ബലി അർപ്പിച്ചു. ഇതിൽപരം മഹത്തായ ഒരു സേവനം, ഇതിൽപരം മഹത്തായ ആത്മീയനേതൃത്വം ലോകത്തിനു് നൽകുവാൻ മറ്റൊരാൾക്കു സാധിക്കുമോ എന്ന് എനിക്കു സംശയമാണു്. മഹാത്മാജിയുടെ ത്യാഗങ്ങളെക്കുറിച്ചും, മഹാത്മാജിയെക്കുറിച്ചും ഇവിടെ വളരെ അധികമൊന്നും വിസ്തരിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല, അതു് അസ്ഥാനത്തുമാണു്. ലോകസേവനത്തിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ച അഹിംസാപരമായ ഉൽകൃഷ്ടമാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടിയാണു് നമ്മൾ എവരും സേവനം ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് എനിക്കു് ബലമായ അഭിപ്രായമുണ്ടു്. ആ മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി ജനങ്ങൾ പോകുകയാണെങ്കിൽ ഇവിടെ എന്നുതന്നെയല്ല, ലോകത്തിൽ എവിടെയും ശരിയായ സ്വാതന്ത്ര്യവും സമാധാനവും സ്ഥാപിതമാകാതിരിക്കുകയില്ല. അങ്ങിനെയുള്ള മാർഗ്ഗമാണു് നമ്മൾ സ്വീകരിക്കേണ്ടതു്. മഹാത്മാജിയെ ദൈവമായി ആരാധിക്കുന്നതുകൊണ്ടു വലിയ കാര്യമൊന്നുമില്ല. മഹാത്മാജി ലോകനേതാവാണ് എന്ന് നമ്മൾ അഭിമാനത്തോടു കൂടി ശ്രദ്ധിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അദ്ദേഹം ലോകക്ഷേമത്തിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്നുംവേണ്ടി നീവിചിച്ചു

നല്ല മാർഗ്ഗങ്ങളിൽക്കൂടി നമ്മൾ നമ്മുടെ സേവനം അനുഷ്ഠിക്കണം. സ്വീകാര്യമായ നല്ല മാർഗ്ഗം സ്വീകരിക്കുകയും അല്ലാത്തവ തള്ളിക്കളയേണ്ടതുമാണ്. മിസ്റ്റർ കെ. അയ്യപ്പൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗത്തിൽ ഈ അഭിപ്രായം വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അചതാരപുരണ നായിട്ടല്ല നാം മഹാത്മജിയെ കണക്കാക്കേണ്ടതു്. അതിനേക്കാൾ എത്രയോ ഉപരിയായിട്ടുള്ള ഒരു സ്ഥാനമാണ് മഹാത്മജിയുടെ ഉൾകൃഷ്ട ആദർശങ്ങളെ നമ്മൾ നടപ്പിൽ വരുത്തുകയാണെങ്കിൽ നമുക്കദ്ദേഹത്തിനു നൽകാൻ കഴിയുന്നത് സമതവം, സാഹോദര്യവും, സപാതന്ത്ര്യവും എല്ലാവർക്കും ഒരുപോലെ അനുവദിച്ചുകൊടുക്കാനുള്ള സ്ഥാനമായും, മനസ്സാക്ഷിയും, ധൈര്യവുമാണ് നമ്മുടെ ദൈനംദിന ജീവിതത്തിൽ നമ്മിൽ ഓരോരുത്തർക്കും ഉണ്ടാകേണ്ടിയിരിക്കുന്നത്. ഇത്രയും പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ഇവിടെ അവതരിപ്പിച്ച ഈ പ്രമേയത്തെ ഞാൻ സ്വീകര്യം അനുഭവിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മാവിനു ശാന്തി നേരുന്നു.

**Mr. S. S. Koder (Nominated):** It is my melancholy duty to associate my community and myself with all the tributes paid by the Hon'ble Leader and the other Hon'ble Members of the House. The news of the passing of Mahatma Gandhi carried over the world by wire and radio had a stunning effect. To millions, it was a profound shock. Everywhere it was felt that the greatest spiritual leader of our time has fallen. Our Rabbis say that when a Sage dies all feel that they have lost a very near kinsman. Mahatma Gandhi was a very great Sage. He was a noble ambassador who interpreted the light of Hinduism to the non-Hindu world. All he had he gave to us, years of love, years of labour and years of sacrifice. His voice has been silenced but the magnificent influence of this Minister of God, this simple God-fearing and man-loving man will ever live. That the greatest apostle of non-violence should meet with a violent death and that at the hands of a misguided Hindu is an irony of fate and the tragedy of tragedies. May his great and saintly soul rest in peace!

മിസ്റ്റർ കെ. കൊച്ചുകുട്ടൻ: മഹാത്മജിതന്റെ ജന്മകായം ഉപേക്ഷിച്ചുകഴിഞ്ഞു. എങ്കിലും അദ്ദേഹം ഇന്നും ഒരു സന്ദേശഗായകനായി മാറിയിരിക്കുകയാണ്. ആസന്ദേശകായത്തോടു നമുക്കു സാമ്യം പ്രാപിക്കണം. അല്ലാതെ നാം യഥാർത്ഥ ഗാന്ധിഭക്തരായുള്ള മഹാത്മജി മതസഹിഷ്ണുതയില്ലാത്ത മദാസ്വരായഹിന്ദുക്കളിൽ ഒരാളുടെ വെടിയുണ്ടയേറ്റ് ദിവംഗതനായി. അദ്ദേഹം ഇന്ത്യയിൽ മതസൗഹൃദം ഉണ്ടാക്കാൻ ഹിന്ദുക്കളും, മുസ്ലീമിങ്ങളും, സിക്ക്കാരും, എല്ലാവരും ഏകോദര സഹോദരത്വത്തെ നയിക്കുവാൻ പരിശ്രമിച്ചു കൊണ്ടിരുന്ന അവസരത്തിലാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവൻ ആഹുതിചെയ്യപ്പെട്ടത്. ഹിന്ദുക്കൾക്കു വേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ച അദ്ദേഹത്തിന് ഒരു ഹിന്ദുവിനാൽ മരിക്കേണ്ടിവന്നു എന്ന് ഒരു വെറുമാനപ്പെട്ട മെമ്പർ ഇവിടെ പറഞ്ഞതിൽ വ്യസനമുണ്ട്. അദ്ദേഹം ലോകത്തിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന മഹാനാണ്. ഒരു മുരടിയായ വൃത്തത്തിൽനിന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദർശത്തെ വീക്ഷിക്കുക. ഇവിടത്തെ ഹിന്ദുക്കളിൽനിന്ന് മുസ്ലീമിങ്ങൾക്ക് രക്ഷയുണ്ടാക്കാൻ വേണ്ടി അദ്ദേഹം അശ്രാന്തം പരിശ്രമിക്കുകയായിരുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള അവസരത്തിലാണ് നിർഭാഗ്യവശാൽ അദ്ദേഹത്തിന് ഇഹലോകവാസം വെടിയേണ്ടിവന്നത്. ഇവിടെ മതസഹിഷ്ണുതയില്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ട് ഹിന്ദുക്കളിൽനിന്നും ഒരു വിഭാഗം യുഗയുഗാന്തരങ്ങളായി നരകയാതന അനുഭവിക്കുന്നതു കണ്ട്, ഹിന്ദുക്കളിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ മാറി, എല്ലാവരെയും സാഹോദര്യത്വം പഠിപ്പിക്കാനുള്ള പരിശ്രമം അദ്ദേഹം കൈക്കൊണ്ടു. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹരിജനപ്രസമാനത്തെ അനുസ്മരിക്കുകയാണ്. തൊട്ടുകൂട്ടാത്തവരും തീണ്ടിക്കൂട്ടാത്തവരും, ദൃഷ്ടിയിൽപെട്ടാലും ദോഷമുള്ളവരുമായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്ന നൂ— ഉറക്കോടിജനങ്ങളും-മറ്റു ജനതയോടൊപ്പം സമുദ്ധരിക്കപ്പെടാത്ത പക്ഷം ഇന്ത്യക്കു സപാതന്ത്ര്യം കിട്ടുകയില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹം അവർക്കു സൗകര്യമേറിയ ഹരിജൻ എന്ന ഒരു പതിയ ചേരിട്ടു. അതിനെപ്പറ്റി പല പല വ്യാഖ്യാനങ്ങളും ഉണ്ടെങ്കിലും, ഹരിജനങ്ങളെ,—ഇശ്വരൻ എന്നൊരു പ്രിയപ്പെട്ട ആളുകളെ അമ്മത്തിൽ ആയിരിക്കയില്ല അദ്ദേഹം ആപദം പ്രയാഗിച്ചിട്ടുള്ളത്—ശ്രീനാരായണൻ രീടത്തു് അന്നവസ്രാദി മട്ടാതെ തന്നെരക്ഷിച്ചു ഞങ്ങളെ, ധനപ്രദം നീയൊന്നു തന്നെ ഞങ്ങൾക്കു ദൈവതം.

എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതു് ഈ നാട്ടിലെ അധഃകൃതരായ അല്ലാതെ മറ്റാരെയും ഉദ്ദേശിച്ചല്ല എന്ന് ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. ഈ നാട്ടിലെ രാജാക്കന്മാർ മുതൽ, യാചകന്മാർ വരെയുള്ള എല്ലാവർക്കും അന്നവസ്രാദികൾകൊടുക്കുന്നത് ആരാണ്. ഈ രാജ്യത്തിലെ അധഃകൃതരാണ്. ഈ നാട്ടിനെ പച്ചപ്പുരവതാനി ചാത്തുന്നവർ, ഈ നാട്ടിലെ വയലുകൾ പൊൻപൂയുന്നവർ ഈ നാട്ടിലെ അധഃകൃതരാണ്. വസൂത്തിനാച

ശുദ്ധമായ പരുത്തി ഉണ്ടാക്കുന്നവരും അധഃകൃതരാണ്. ഉണ്ണാനും ഉടുക്കാനും ഉണ്ടാക്കുന്നവർ ഈ നിലയിൽ അധഃകൃതരാണ്. അതുകൊണ്ടായിരിക്കണം മഹാത്മജി ദൈവം എന്നുള്ള അർത്ഥത്തിൽ ഹരിജൻ എന്ന പേർകൊടുത്തത്. ഈ വാസ്തവം മഹാകവി രവീന്ദ്രനാഥടാതോർ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം അമ്പലത്തിൽ വാതിൽപ്പുട്ടി വിഗ്രഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ അർച്ചന നടത്തുന്ന ഒരു പുജാരിയോടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്, നിനക്ക് ഈശ്വരനെ കാണണമെങ്കിൽ മണിയും രുദ്രാക്ഷമാലയും വലിച്ചെറിഞ്ഞ് പിറുപിറുക്കാതെ ഇറങ്ങി പുറത്തേക്ക്, വയലിൽ പണിയെടുക്കുന്ന പാവങ്ങളെ നോക്കൂ, റോഡിൽ കല്പടക്കുന്ന തൊഴിലാളിയെ നോക്കൂ, അവരാണ് ശരിയായ ദൈവം എന്ന്. ആ നിലവെച്ചു നോക്കുമ്പോൾ ഈ നാട്ടിലെ അധഃകൃതർ യഥാർത്ഥ ദൈവങ്ങളാണെന്ന അർത്ഥത്തിലായിരിക്കണം മഹാത്മജി ഹരിജനം എന്ന് പേരിട്ടത്. അവർക്കു ജീവിക്കുവാനും വികസിക്കുവാനുമുള്ള എല്ലാസാഹചര്യവും ഇന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ആ സാഹചര്യങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കണം. മഹാത്മജിയുടെ ആദർശത്തെ പരത്തുകയാണ് നമ്മുടെ കർത്തവ്യം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിഗ്രഹം വെച്ച് പുജ നടത്തുകയല്ല യഥാർത്ഥമായ ഭക്തിയുണ്ടാക്കണമെങ്കിൽ ഈ പാവപ്പെട്ട നൂ— 9 കോടി അധഃകൃതർക്കു ജീവിക്കുവാനും വികസിക്കുവാനും ഉള്ള സാഹചര്യം ഉണ്ടാകണം.

ഇവിടെ മതം മാറണം; ജാതിയില്ലാതാകണം. ഇതാണ് മഹാത്മാഗാന്ധി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാവനയിൽ ദർശിച്ചത്. മതവും ജാതിയും ഇല്ലാതായാൽ മാത്രമേ സമത്വസദമായ ഒരു ഭാരതം ഉണ്ടാകയുള്ളൂ. ജാതിയും മതവും എങ്ങിനെ മാറും? രാമനാഥം ജപിച്ചതുകൊണ്ട് ഇടുങ്ങിയ പരിധിയിൽ ജീവിക്കുക എന്നുള്ളതിൽ അപ്പുറമാണമില്ല. മഹാത്മജി രാമനാഥം ജപിച്ചു. രഘുപതി രഘുവരാജാറാം. എന്ന നാമം അദ്ദേഹത്തിന് ഏറ്റവും പ്രിയമായത്. അതു നാം ജപിക്കുകയെന്നവെച്ചാൽ അതുമതത്തിന്റെ ഇടുങ്ങിയ പരിധിയിൽ ജീവിക്കുക മാത്രമായിരിക്കും. മഹാത്മാഗാന്ധി ബൈബിളും ഖുറാനും വായിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഹിന്ദുക്കൾ പ്രാർത്ഥന കഴിച്ച് ബൈബിളും ഖുറാനും വായിച്ചാൽ ഇവിടെനിന്നു ജാതിയും മതവും പേരുകൾമെന്ന് വിചാരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതു മണ്ടത്തരമാണ്. ജാതിയും മതവും ഇവിടെനിന്നു പോകണംമെങ്കിൽ ഇവിടെ രക്തസങ്കരമുണ്ടാകണം. അതിന്നു ഭിന്നജാതിക്കാരും ഭിന്ന മതക്കാരും തമ്മിൽ മിശ്രഭോജനവും മിശ്രവിവാഹവും ഉണ്ടാകണം. അതിനെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതായിരിക്കും മഹാത്മാഗാന്ധിയോടു നമുക്ക് അങ്ങേയറ്റം ചെയ്യാവുന്ന സേവനം. അതിന്നു എല്ലാ ആളുകളും വഴിപ്പെടണം. അല്ലാതെ മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ പ്രതിമ വെച്ചതുകൊണ്ടോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമധേയത്തിൽ സ്കൂൾ ഉണ്ടാക്കിയതുകൊണ്ടോ ഒന്നും കാര്യമില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദർശങ്ങൾ പ്രവർത്തിയിലേക്കു പകർത്തണം. ക്ഷേത്രപ്രവേശനത്തോടുകൂടി എല്ലാവരുടെയും ഹൃദയക്ഷേത്രം എന്ന ഹരിജനങ്ങൾക്കായി തുറക്കുമോ അന്നേ മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ അപമാനങ്ങൾ നാം പ്രകീർത്തിക്കുന്നവരായി തീരുകയുള്ളൂ. അതിന്നു നാമെല്ലാവരും ദൃഢപ്രതിജ്ഞയെടുത്ത് ഇവിടെനിന്നു പോകണമെന്ന് ബഹുമാനപ്പെട്ട എല്ലാ മെമ്പർമാരോടും ഞാൻ അപേക്ഷിക്കുന്നു. മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ ആത്മാവിന്നു നിത്യശാന്തി നേന്തുകൊള്ളുന്നു.

**Dr. S. S. Rao (Nominated):** Sir, I feel that I am too small a man to say anything about Mahatmaji. It is with a feeling of a heavy heart that I rise. But it is with a feeling that I will get myself sanctified if I say a few words about Mahatmaji that I rise up on this occasion. Mahatmaji was born of parents on one side with a political genius, on the other side a mother impregnated with spirituality, and hence the instincts in Mahatmaji were a combination of politics and spirituality, which is a very rare quality. Hon'ble Members, Mahatmaji is one who realised that death is a certainty. When death is a certainty, he thought within himself why are we born? That is a question which we have to ask within ourselves. Every one of us should ask this question, why are we born? Well, that question as to why we are born was raised by Mahatmaji at a sufficiently early age, even in his younger days he knew very well that there was a purpose as to why he was born, which we have not realised so far. He had that integrational force in him to realise that he had a duty to perform, he had a duty to humanity and he had performed that duty in right earnest.

The one thing I have to say about Mahatmaji is, the personality—structure of Mahatmaji is really wonderful. It is really inestimable. No one can estimate it. I now think of an instrument that has been devised in France, which if it was only brought to a state of perfection, which would have been done had it not been for the war, wherein the integrational force of individuals could be estimated. And this force of Mahatmaji, which is very peculiar in itself, I

feel, was inestimable. He was a versatile genius. The one thing I feel is, it is not a matter for us to speak, but it is a matter for us to act. I still believe that though he has shed himself from the physical form, he is still alive; his soul pervades throughout India, and if I may say so, throughout the world. His soul has that stamina; that soul has the strength to instil the spirit into us to see that his wish is carried. I feel a sort of fear, if I fail to follow his ideals, I may be a sinner. I have nothing more to add than to express last that the only way by which we can give relief to that soul is by making attempts to act up to his ideals in every way possible. May his soul rest in peace.

മിസ്റ്റർ സ്പീക്കർ. എസ്. തേവണ്ണകുറുപ്പൻ: ജെയ് ഹിസ്.

പ്രചിടണ്ടു ചാർ,

ഉലകം പുകഴും ഉത്തമർ മഹാത്മാ കാന്തിയടികൾ ചൊർക്ക പതവിയുടെ ഇൻ റൈക്കു മ വ നാൾക്കൾ ആകിവിട്ടു. പാരതന്ത്ര്യചാരിയ നമു ഇന്ത്യ ചുതന്നിരും അടൈവതർക്കുക അവർ എടുത്ത ചിറമകളും കൊഞ്ചമല്ല. അവരക്കു മുൻ നമ്മുടെ നാട്ടു ചുതന്നിരും അടൈവതർക്കുക എന്തെന്നെ മേതാവീകളും അറിവാളികളും മുയർച്ചി ചെയി തിരക്കിരാർകൾ. താതാപായ് നവരോജി, ലോകമാനിയ തിലകർ, കോകല, തേച്ച പന്തതാസു, ചുപാസു ചന്തിരപോസു മുതലിയ വടനാട്ടു പെരിയോർകളും, ചുപ്പിറമ ണിയയർ, വി. വി. എസ്. അയ്യർ, വി. ക. ചി. പിള്ള മുതലിയ തെന്നാട്ടു ചിങ്കളും ഉടൻ പൊരുൾ, ആവി ആകിയവരെന്തെ തേച്ചത്തിർക്കുകവെ തത്തം ചെയ്താർകൾ. കാ കിരസു എൻ വിരക്ഷത്തെ നട്ടുവളർത്താർകൾ. ആനാൽ അതൻപലനെ അവർകൾ കണ്ട അനുപവിതു ആനന്തമടൈവതർക്കളെയെ അവർകളെല്ലാം കാലകതിയടൈതു വി ട്ടാർകൾ. അവർകൾ കാലത്തിൽ കാകിരസു വിരക്ഷം ചുതന്നിരുന്നിയിലെ കൊടുക്കമാ യെൻറകൂട ചന്തേകിത്തവർകളുണ്ടു.

അത്തമയത്തിൽതാൻ കാന്തിമഹാൻ തെന്നാപ്രിക്കാവിലിരുതു ഇന്ത്യവുകു വന്തു തു. പാർത്താർ കാകിരസു വിരക്ഷത്തെ. മരം നല്ല മരം താനെൻറാലും അതിൽ ഉത്തി യോകുറ്ററ, ചുനലും മുതലിയ ഇത്തിക്കണ്ണികൾ പടന്തിത്തരുതെ കണ്ടാർ. തന്നതു ആ മെചകുതി, അഹിംസ മുതലിയ ആയുതകളാൽ അതെയെല്ലാം കളെന്തെറിതു മരത്തെ പനിതപ്പെടുത്തിനാർ. നാർപതു കോടി മക്കളിൽ ചുതന്നിര ആചെയ് എങ്കിറ നീരെ പാച്ചി, ആണ്ടവൻ കണ്ടെ എൻകിറ കാവടലെയും നാട്ടിനാർ. ഉടനെ യാവരും കണ്ട ആച്ചരിയചട്ടംപടിയാക ടി മരമാനതു തളിർത്തു, പൂത്തു, കായ്ത്തു, മൻ ൪ ചൊമാണ്ട ആകസുട്ടുമാലം ൧ ൫-ാം-൯- യൻറെക്കു ചുതന്നിരും എൻകിറ അതിയർപുതമാന കനി യെ കൊടുത്തുതവിയതു. നമ്മുടെയ അരുപെരും മുയർച്ചിയിനാൽ ചിത്തിത്താന ചു തന്നിര കനിയെ പെററ കാന്തിമഹാൻ മികുത വാൽ ചലുത്തുടൻ, എ! പാരതന്ത്ര്യവിയിൽ അരുത്തവ പുതൽവർകളെ!! നീകൾ ഹിതു, മുസ്ലീം, കിരസുതുവർ, ചിക്കിയർ എൻകിറ വി അതിയാലം പാഠാട്ടാമൽ എല്ലോരും ചകോതർകളായി ഒറുമെയെടനിരുതു ചുതന്നിര ക നിയെ പൂചിതു മകിഴ്തു നീടുഴി വാഴ്ത്തിരുകൾ എൻറ കൊടുത്തു നമ്മെ ആചിർവ തിക്കവും ചെയ്താർ. അപ്പർപ്പെട്ട മഹാപുരുഷനെ മതവെറി പിടിത്ത ഒരു ഹിതു മ റാട്ടിയൻ തുപ്പാക്കിയാൽ ചട്ടക്കൊൻറവിട്ടാനെൻപത്തെ നിന്നെക്കുംപോതു മനം നടു ക്കിറതു. തുക്കം മേലിടുകിറതു, ഇരുന്താലും തെയ്വ ചങ്കൽപം അപ്പടിയാക ഇരക്കുമേയോ നാൽ അതെ വിലക്ക യാറാൽ താൻമുടിയും? അവർ നമുക്കു ഉപതേചിത്തിരക്കും നൽ വഴികളെ കൈക്കൊൾവോമാക. അവരതു തുയർ ആത്മാചാന്തിയടൈവതാക. ജെയ് ഹിസ്.

**Mr. President:** Hon'ble Members, it was only a few months ago we had the pleasure and privilege of installing the picture of Mahatma Gandhi. None of us thought we would so soon be called upon to mourn his death. Yet It has happened and that in the form of one of the world's greatest tragedies, it is the most sorrowful event that has happened in the history of our country or that can ever happen in future. The tragic end of Mahatma Gandhi is the one event which will be bewailed by successive generations in India.

Never in the history of mankind has the death of a person so universally and deeply mourned as that of Mahatmajii. Every nation, every people on earth, from the highest to the lowest irrespective of country, colour or religion, felt the anguish. Millions all over the world reeled under what they considered to be a blow, a terrible blow to humanity. Within a few hours of the tragedy, mankind rose in horror as one man, to express their grief and to condemn, the dastardly outrage. The world felt that it was not a son of India, however great, who was lost,

[Mr. President]

but a universal man, loved and respected throughout the world as the greatest man and teacher of the present age. The heinous crime by which the end of this great and revered leader was brought about will go down in History as second only to the great Crucifixion that occurred twenty centuries ago.

It would, indeed, be superfluous to dwell at length or to narrate in detail the achievements of Mahatmaji. Through ages they will remain in India's firmament, shining with imperishable lustre, inspiring and guiding India's great destiny.

It has been rightly said that the history of India's freedom is mainly or even mostly the biography of Mahatma Gandhi. He is the great winner and architect of the freedom of our country. More than that, during the last few decades, he effected a transformation of the Indian people. As aptly stated by a writer on the occasion of our Independence Day, "His (Gandhi's) leadership has permeated every phase of people's life—moral, social and political—and has transformed, as it were, a nation of timid slaves, grovelling under the foreign heel and beset with a corrupt and anachronistic social order, into a dynamic and disciplined force for self-assertion. He has re-kindled in a torpid generation a passion for freedom and social justice and a sense of self-respect that it had all but lost". The people has thus been moulded into a new nation, worthy to take their rightful place among the nations of the earth. This transformation ushered in a new era, most aptly termed the "GANDIAN ERA".

And yet the freedom of India and the social and moral re-generation of the people were secured by the great weapons of truth and non-violence. It is this that has given to Mahatmaji a unique place in history. Nowhere has victory been achieved in political struggle by these moral weapons. It is without a parallel in History. In January 1915 when, after years of struggle and "Experiments with Truth" in South Africa Gandhiji had returned to India, and even later, there were many who regarded his proposals to make use of these moral weapons to gain freedom for the country from the most powerful imperial power in the world, as the eccentric vision of an impractical person. Yet, it is these weapons of Truth and non-violence that ultimately proved triumphant and won for India her freedom. Many, many years ago, i. e. while Tilak and Mrs. Annie Beasant were still alive and were overshadowing the little man from South Africa, the great national poet, Bharati wrote the following tribute to Mahatma Gandhi which I may take the liberty to quote here, on this occasion. Hon'ble Members, it is this:

"Sword, spear and dagger, bow, mace  
and missiles—all these are weapons  
for fools.

Truth, Renunciation, Love are the  
arms of the army of spirit wielded  
by great ones, godly, immortal.

To reckon dear as your own life the  
life of your foe who would kill you,

To look on all men as God's own  
images, God's own children--

This courage of true faith you dared  
to bring into politics,

Where lay writhing the worms of war  
murder and vengeance. You scorned  
to tread the way of war, the way of  
much murder.

But the manlier way of dharma, the  
way of the wise and saintly

You showed to India and proved it more  
fruitful too--

That so the world may forget its hate  
and see its own future in virtue."

Mahatmaji strove all his life to spread and implement the principles of peace and universal brotherhood, especially in relation to the problem of communal harmony in India. Yet, that harmony was not achieved. Our people are guilty of wildest outrages of communal discord and hatred, culminating in the assassination of the great Father of India. In the fire of the funeral pyre of Mahatmaji, we must be purified if we wish to survive and redeem the good name we have lost. Out of the ashes of Gandhiji's remains let a new India arise, the India of Communal harmony and peace, love and brotherhood. In this task of repentance and recovery may his imperishable teachings inspire, guide and direct us.

May his soul rest in peace!

I will read the motion.

*"This Council places on record its profound sense of grief and horror at the assassination of MAHATMA GANDHI, the beloved of the nation, the architect of India's freedom and the greatest moral force of the world in recent times and desires to express its sorrow at the irreparable loss the nation has sustained."*

*The Motion was passed, all members standing and observing two minutes silence as a mark of respect for the departed soul of the great leader.*

**Mr. President:** The House stands adjourned for the rest of the day in memory of Mahatma Gandhi.

*The House rose for the day at 1-10 p.m.*

N. I. OUSEPH

Secretary